

(foto: Henk Wijkhuisen).

Nieuwe recreatie-activiteiten

MARIEKE KUIPERS

30

Er ontstaan steeds meer andere vormen van recreatie in de duinen. Tegelijkertijd willen veel bezoekers het liefst dat 'hun duinen' hetzelfde blijven. Wat kan een beheerder doen om de natuur te beschermen, onderlinge hinder tussen bezoekers te beperken en de klant tevreden te stellen?

Duinen en omwonenden

PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) beheert zo'n 7000 hectare duingebied tussen Bergen aan Zee en Zandvoort. Vooral omwonenden maken gebruik van de duinen. Van de zes miljoen bezoeken aan de duinen van PWN worden er bijna vijf miljoen gedaan door omwonenden. Boven het Noordzeekanaal komt de helft van de half miljoen omwonenden minimaal één keer per maand in het duin en zo'n 30% één keer per jaar. PWN heeft dus een behoorlijke verantwoordelijkheid om te voorzien in de recreatiebehoefte

van de regio. Uit diverse onderzoeken blijkt dat onze bezoekers hun duin het liefst zo houden zoals het is, ook al gebruiken onze bezoekers het duin voor steeds meer bezigheden.

Van wandelen naar nordic walking

Wat doen onze bezoekers zoal in het duin? Wandelen en fietsen zijn al decennia de meest populaire activiteiten. Dan volgen trimmen, hond uitlaten, naar het strand gaan en picknicken. Vroeger volgde daarna racefietsen als belangrijkste activiteit, maar in de jaren negentig kwam in het Noordhollands Duinreservaat het mountainbiken op. Uit een onderzoek van 1994 bleek 10% van de ondervraagden last te hebben van racefietsers en mountainbikers. Uit latere onderzoeken blijkt dat deze top twee van hinder blijft bestaan. Enkele jaren geleden kwam het nordic walking op en vooral dames van 50+ 'walken' in trainingsgroepen

door het duin. Tot op heden hebben wij nog geen signalen van onderlinge hinder ontvangen. Het is voor PWN als beheerder echter wel de vraag welke maatschappelijke trends zich in de toekomst gaan voordoen in onze duingebieden en hoe dit zich dan gaat verhouden tot natuur en andere bezoekers.

Verzoeken aan de beheerder

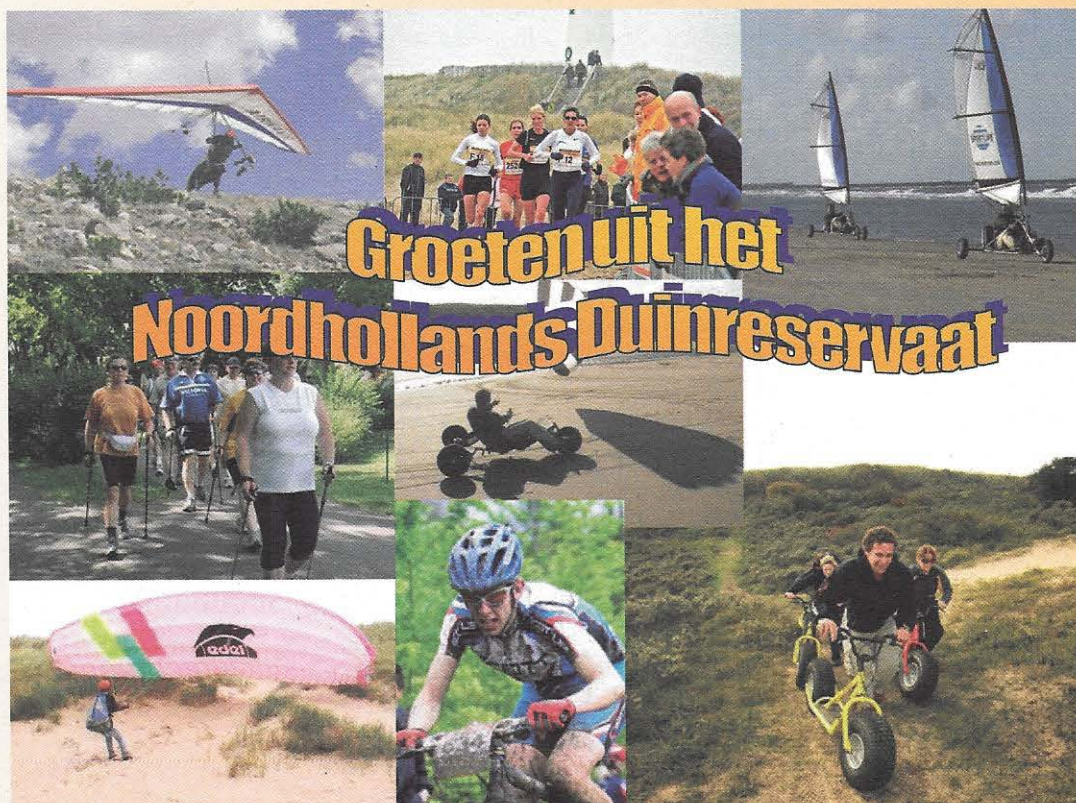
Om inzicht te krijgen in de wensen van onze bezoekers, hebben we de verzoeken die we krijgen allemaal op een rij gezet. Het is een indrukwekkende lijst. Een stevige greep eruit (met in cursief waarvoor vergunning nodig is): training voor politiehonden, boogschieten op speelveld, *bruidsreportages*, *filmopnames*, barbecuefeest, *asverstrooiing van familieleden*, herdenkingstekens, radio-experiment van zendamateurs, geocache (schat zoeken met GPS), MTB-wedstrijd, *commercieel kloot-schieten*, vliegeren, geit laten grazen, indianenfeest voor 72 kleuters, *commercieel straatgolfen*, timmerdorp in kader van feestweek, *halve marathon*, *nordic walking evenement*, *huifkartochten*, *fietstochten*, *wandeltochten*, droppings, *autovergunning voor gehandicapte*, *ijskar*, *canta's*, boosters, helikopterlanding, *toneevenementen*, *GPS-tochten*. Naast dit soort verzoeken constateren we tijdens toezicht ook diverse ontwikkelingen, zoals een toename van parapenters in de zee-reep, meer gemotoriseerd schermvliegen, een

stepclinic op grazige hellingen en, nog steeds, veel loslopende honden.

Nieuwe trends, nieuw beleid

PWN zag begin 2000 de nieuwe ontwikkelingen in recreatieland aankomen: mensen hebben meer vrije tijd en er ontstaan steeds meer andere recreatievormen. Meer behoefte aan avontuur, beleving, rust en onthaasting, werken aan gezondheid en sportief bezig zijn spelen hierbij een rol. PWN nam bij het opstellen van haar nieuwe Beheernota 2003-2012 het recreatiebeleid flink ter hand en met gebruikers en andere belanghebbenden is gesproken over de nieuwe recreatievisie. En met goed resultaat, men zag wel wat in onze keuzes:

- Het duin is voor rustige, natuurgerichte recreatie;
- We willen vier doelgroepen faciliteren: wandelaars en fietsers, trimmers en paardrijders, gezinnen met kinderen en vrijwilligers (voor beheer en onderzoek);
- Opvang van de autonome regionale groei;
- Zoneren van natuur en recreatie (rustig open duingebied en drukker boszone en hoofdingangen). De zonering wordt afgestemd op wensen van mensen. Onderlinge hinder wordt tegengegaan. Voorzieningen ondersteunen de zonering en worden afgestemd op wensen van mensen;
- Onderlinge hinder tegengaan.

Groeten uit het Noordhollands Duinreservaat

PWN zag begin 2000 de nieuwe ontwikkelingen in recreatieland aankomen: mensen hebben meer vrije tijd en er ontstaan steeds meer andere recreatievormen (foto: archief PWN).

Wandelen en fietsen zijn al decennia de meest populaire activiteiten
(foto: Joos Versfelt).

Gestuurde ontwikkelingen

Welke ontwikkelingen hebben we met dit beleid tot op heden kunnen sturen? Een hele belangrijke was het reguleren van mountainbikers in het Noordhollands Duinreservaat. Dit nam toe en leidde tot onderlinge hinder met wandelaars. De mountainbikers zijn voor PWN niet een primaire doelgroep en het aanleggen van nieuwe voorzieningen is dan ook niet het streven. Er is toen in overleg met de gebruikers zelf een regeling tot stand gebracht waarbij de mountainbikers tot 10.30 uur mogen fietsen op 155 km onverhard pad in de boszone.

De mountainbikers vroegen daarnaast om een eigen route van 50 km. Er was echter maximaal een route van 17 km mogelijk, die voor slechts enkele kilometers over geaccidenteerde terrein liep. De mountainbikers vonden deze route echter niet aantrekkelijk, en daarom bleef het bij de route van 155 km in de vroege ochtenduren.

Er is ook gevraagd een menparcours voor paard en wagen van 5 km aan te leggen, maar een aparte voorziening voor deze groep zit er niet in. Wel mag een aangespannen paard onder vergunningvoorwaarden gebruik maken van een aantal verharde wegen. Tevens vindt er jaarlijks overleg plaats met deze groep.

Uit de regelmatige overleggen met ruiters volgden verzoeken voor meer ruitersporen. Voor deze relatief kleine groep vinden wij dat er voldoende voorzieningen zijn; voor beter onderhoud kunnen we elkaar prima vinden.

Van groepen trimmers ondervinden onze be-

zoekers geen hinder, blijkt uit onderzoeken. Wij spreken de groepen wel aan als wij denken dat zij minder verstoring voor de natuur en andere bezoekers veroorzaken, als ze in andere zones van het duin zouden lopen.

Checklist en vergunningenbeleid

Zoals u hierboven al heeft kunnen lezen, krijgen wij veel verzoeken per jaar voor gebruik van de duinen. Om met verschillende medewerkers deze verzoeken eenduidig af te handelen, hebben we een checklist gemaakt. De checklist concretiseert het beleid en is simpel en doeltreffend (zie kader). We kunnen kiezen tussen "toestaan van activiteiten als ze passen in het beleid", "afwijzen als het echt niet past" en voor alles wat daar tussenin zit, hanteren we een vergunningenbeleid. Soms trekken we een vergunning weer in, als een activiteit "uit de hand loopt". Zo hebben we onlangs een vergunning ingetrokken, omdat er sprake was van overmatig drankgebruik bij het uitoefenen van de activiteit.

Checklist nieuwe recreatieactiviteiten:

1. Heeft de natuur er last van? (geen natuurschade, binnen toegangsregels, geen schade aan infrastructuur en meubilair, passend binnen zonerings)
2. Hebben anderen er last van? (is rustige natuurgerichte recreatievorm, gebruikt bestaande voorzieningen, niet onveilig, geen toename onderlinge hinder, klein van omvang)
3. Heeft PWN er last van? (passend bij imago, niet commercieel, geen precedentwerking, geen risico's drinkwatervoorziening en zeevering)
4. Biedt het kansen? (voor imago, inkomsten)
5. Goed en op tijd communiceren.

We hebben op een bezoekersavond gevraagd wat men van onze aanpak vond. Natuurlijk deelt niet iedereen precies onze keuzes, maar menigeen geeft dan aan dat we best streng mogen zijn. Wij denken dat we met ons beleid, het goed communiceren met de bezoekers en verzoekers én de concrete checklist een goed eind op streek zijn om de toekomst tegemoet te treden. Een toekomst waarin mens en natuur optimaal van het duingebied profiteren.

MARIEKE KUIPERS IS ADVISEUR NATUUR EN RECREATIE BIJ PWN WATERLEIDINGBEDRIJF NOORD-HOLLAND.